

BALKAN

24. mart 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

UNIŠTAVANJE BAŠTINE ČOVEČANSTVA

Prošle sedmice, Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju u Hagu izrekao je presudu admiralu Miodragu Jokiću. Jokić je bio jedan od ratnih komandanata snaga Jugoslovenske narodne armije (JNA) koje su 1991. bile raspoređene oko Dubrovnika.

U optužnici koju je Međunarodni sud podigao protiv njega, optužba navodi da su 6. decembra 1991. snage JNA granatirale dubrovački Stari grad. U tom napadu, dva civila su poginula, a tri su ranjena. U napadu su takođe oštećene i uništene civilne ustanove uključujući crkve, škole, dobrotvorne ustanove, muzeje, istorijske i verske spomenike i umetnička dela.

Prema međunarodnom pravu, pokretanje napada na civile ili civilne objekte i nanošenje štete koja nije opravdana vojnom nuždom predstavlja kršenje zakona i običaja ratovanja. Vojnim komadantima je zabranjeno da pokreću napade poput onog koje je JNA pokrenula na dubrovački Stari grad 6. decembra 1991, čija su meta bile civilne strukture.

Vojni komandanti moraju učiniti sve što je u njihovoj moći da se izbegne nanošenje štete ili uništavanje, osim ako to nije neophodno da bi se ostvario vojni cilj. Prema međunarodnom pravu, vojni komandanti takođe moraju da znaju za postupke svojih podređenih, da preduzmu mere da kazne zločine koje su ovi počinili i da spreče njihovo daljnje činjenje.

Admiral Jokić se 12. novembra 2001. dobrovoljno predao Međunarodnom sudu. Prvobitno se izjasnio da nije kriv i privremeno je pušten na slobodu. Dana 25. avgusta 2003, admiral Jokić je izmenio svoje izjašnjenje o krivici. U svojoj izjavi pred Sudom, Jokić se izvinio porodicama žrtava i stanovništvu Dubrovnika:

“Šestog decembra 1991. godine poginulo je dvoje ljudi, troje je ranjeno i učinjena je velika šteta na civilnim zgradama i na kulturno-istorijskim spomenicima u Starom gradu Dubrovnika. Činjenica da su ovi životi izgubljeni u zoni moje odgovornosti ostaće urezana u moju svest celog života. Spreman sam da se sa vojničkim dostojanstvom poklonim pred svim žrtvama ovog sukoba, bez obzira na kojoj su strani. Takođe, iako sam to učinio tokom samog granatiranja radio putem a nakon toga i lično, osećam obavezu da i ovom prilikom izrazim svoje najdublje saučešće porodicama poginulih i ranjenih, kao i građanima Dubrovnika, za bol i štetu koju im je nanela jedinica pod mojom komandom”.

Prošle nedelje, Pretresno veće je osudilo admirala Jokića na kaznu od 7 godina zatvora za pomaganje i podržavanje zločina koji su 6. decembra 1991. počinjeni u Dubrovniku, te zbog toga što je propustio da kazni počinioce, koji su bili vojnici pod njegovom komandom.

Pretno veće je najoštrije osudilo ubistvo dvoje civila i ranjavanje još troje tokom napada na dubrovački Stari grad 6. decembra 1991. Pored toga, Veće je takođe zaključilo da je namerno nanošenje štete i uništavanje gradskih crkava, škola i istorijskih spomenika naročito težak zločin, imajući u vidu činjenicu da je Stari grad kao celina bio pod zaštitom UNESCO-a.

Bogatstvo koje je izgradilo dubrovačke zidine, zgrade i umetnost stvoreno je trudom muškaraca i žena, pripadnika desetina naroda, i tokom nekoliko vekova. Upravo taj univerzalan element Dubrovnika uvećava njegovu vrednost. U svojoj presudi o kazni, Pretno veće je kazalo da je “granatiranje dubrovačkog Starog grada bilo napad ne samo na istoriju i baštinu ovog regiona, već i na kulturnu baštinu celog čovečanstva”.

Balkan obiluje istorijskim, kulturnim i verskim lokacijama poput Dubrovnika. Iako većina njih možda nije pod zaštitom UNESCO-a, oni ipak imaju veliki značaj za ljude koji žive u tim oblastima i napad na njih predstavlja napad na njihovu zajedničku istoriju.

Outreach Programme

outreach@icty.org